

LIETUVOS RESPUBLIKOS
2024 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ
FINANSINIŲ RODIKLIŲ PATVIRTINIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, PATOBULINTO
PAGAL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO BIUDŽETO IR FINANSŲ KOMITETO,
KITŲ SEIMO KOMITETŲ, SEIMO KOMISIJŲ, VALSTYBĖS INSTITUCIJŲ IR ĮSTAIGŲ
BEI ASOCIACIJŲ PASIŪLYMUS,
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto Įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Patobulintas Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas įvertinus gautus Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komiteto, kitų Seimo komitetų, Seimo komisijų, Seimo narių pasiūlymus, kurių vertė 1 377,3 mln. eurų, atsižvelgus į Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės, įvertinus Lietuvos banko pastabas ir siekiant patvirtinti Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinius rodiklius.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Biudžeto departamento (direktorė Daiva Kamarauskienė, tel. 239 0130, el. p. daiva.kamarauskiene@finmin.lt) Valstybės ir savivaldybių biudžetų sudarymo skyriaus (vedėja Daiva Žibutienė, tel. 219 9334, el. p. daiva.zibutiene@finmin.lt) vyriausioji specialistė Dalia Raudeliūnienė, tel. 239 0182, el. p. dalia.raudeliuniene@finmin.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansiniai rodikliai nustatomi kasmet priimant Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą (toliau – Įstatymas).

4. Įstatymo projekte siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Seimas apsvarstė Įstatymo projektą ir pasiūlė Lietuvos Respublikos Vyriausybei jį patobulinti.

Patobulintame Įstatymo projekte 2024 metų valstybės biudžeto pajamos, įskaitant Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas, sudaro 16 978,6 mln. eurų. Iš viso valstybės biudžeto pajamos, įskaitant Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas, mažėja 30 mln. eurų dėl pasikeitusios gyventojų pajamų mokesčio dalies, tenkančios valstybės biudžetui, nes didinama gyventojų pajamų mokesčio pajamų dalis savivaldybių biudžetams pedagoginių darbuotojų, vykdančių neformalųjį vaikų švietimą ir ikimokyklinį / priešmokyklinį ugdymą, darbo užmokesčiui padidinti nuo 2024 m. sausio 1 d. ir nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. ir socialinių paslaugų plėtrai ir prieinamumui didinti, todėl atitinkamai keičiasi ir šio mokesčio paskirstymas valstybės biudžetui ir savivaldybių biudžetams. Atitinkamai dėl šių priežasčių tikslinamas Įstatymo projekto 5 priedas.

Vyriausybė išnagrinėjo visus gautus Seimo komitetų, Seimo komisijų, Seimo narių, valstybės institucijų ir įstaigų bei asociacijų pasiūlymus. Patobulintame Įstatymo projekte 2024 metų valstybės biudžeto asignavimai, įskaitant Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas, sudaro 20 612,5 mln. eurų. Atsižvelgiant į papildomus siūlomus skyrimus,

tikslinamas Įstatymo projekto 18 straipsnis, kuriame nustatomas ne blogesnis negu –3,0 procentų bendrojo vidaus produkto 2024 metų valdžios sektoriaus balanso rodiklis.

Įstatymo projekte siūloma skirti papildomų asignavimų, taip pat, nekeičiant bendros asignavimų sumos, perskirstyti asignavimus tarp asignavimų valdytojų, skirti lėšų savivaldybėms dotacijoms (detaliau žiūrėti šio aiškinamojo rašto 1 ir 2 prieduose). Dėl šių perskirstymų tikslinami Įstatymo projekto 1, 9 ir 15 straipsniai ir Įstatymo 2, 3, 4, 5, 6, 9 priedai.

Patobulintame Įstatymo projekte nebesiūloma tvirtinti asignavimų darbo užmokesčiui pagal asignavimų valdytojus, atsižvelgiant į tai, kad 2023 m. lapkričio 16 d. Seimas priėmė Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 4, 5, 6, 18, 19, 21, 26 ir 39 straipsnių pakeitimo ir 10¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymą, pagal kurį asignavimai darbo užmokesčiui įstatymu netvirtinami. Dėl šios priežasties patikslinti Įstatymo projekto 13 ir 14 straipsniai bei 2 priedas. Pagal minėtą Biudžeto sandaros įstatymo pakeitimą informacija apie asignavimus darbo užmokesčiui pagal asignavimų valdytojus Seimui turi būti pateikiama aiškinamajame rašte (aiškinamojo rašto 3 priedas).

Įvertinus akcinės bendrovės Vidaus vandens kelių direkcijos planus kreiptis dėl valstybės garantijos ir kitus nagrinėjamus projektus, Įstatymo projekto 10 straipsnio 1 dalies 2 punkte 150 mln. eurų didinamas prisiimtų įsipareigojimų limitas pagal valstybės garantijas dėl paskolų, naudojamų investicijų projektams finansuoti ir (arba) Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme nurodytų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių apyvartinėms lėšoms papildyti ir dėl kitų Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatyme nustatytų valstybės garantijų teikimo tikslų. 2024 metais bendrovė planuoja panaudoti tik 5 mln. eurų paskolos dalį su valstybės garantija.

Įstatymo projekto 11 straipsnis keičiamas atsižvelgiant į atnaujintus 2024 metų valstybės biudžeto asignavimus ir pajamas. Nustatyta, kad Vyriausybės grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitas yra (teigiamas) 2 770 627 tūkst. eurų.

Įvertinus iš Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos gautą patikslinančią informaciją dėl Lietuvos sveikatos mokslų universiteto planuojamų įgyvendinti projektų, valstybinių aukštųjų mokyklų ir valstybinių profesinio mokymo įstaigų 2024 metais pasirašytų paskolų sutarčių ir kitų įsipareigojamųjų dokumentų, suteikiančių teisę skolintis, limitas didinamas 27 mln. eurų, o pasiskolintų (išimtų) lėšų pagal 2024 ir ankstesniais metais pasirašytas paskolų sutartis ir kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus limitas didinamas 10 mln. eurų. Dėl šios priežasties tikslinamas Įstatymo projekto 12 straipsnis.

Siekiant užtikrinti valstybinės reikšmės prioritetinio projekto finansavimą, siūloma suteikti Vyriausybei teisę – skirti iš Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų 40 000 tūkst. eurų magistralinio kelio A14 Vilnius–Utena rekonstravimo, kapitalinio remonto darbams finansuoti, netaikant Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo 9 straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatytų procentinių dydžių.

Siekiant į Valstybės investicijų programą įtrauktus investicijų projektus įgyvendinti iki Lietuvos Respublikos investicijų įstatyme nustatyto termino (2025 m. gruodžio 31 d.), vykdyti patvirtintą biudžetą visa apimtimi, ir atsižvelgiant į tai, kad į Valstybės investicijų programą įtraukti investicijų projektai įgyvendinami siekiant ankstesnio laikotarpio programavimo dokumentuose nustatytų tikslų ir uždavinių, o jų rengimo ir atrankos reikalavimai, įgyvendinimas ir atsiskaitymas už juos turi bendrų požymių arba, kai kuriais atvejais, yra analogiški projektų, kuriuos įgyvendinant vykdomos pažangos priemonių veiklos, reikalavimams ir procesams, siūloma Vyriausybei suteikti teisę prirėikus panaudoti valstybės biudžete numatytas pažangos lėšas į Valstybės investicijų 2024–2025 metų programą įtrauktiems projektams sparčiau įgyvendinti.

Siekiant užtikrinti pakankamą finansavimą šalies saugumui ir gynybai, siūloma neriboti skolinimosi sumos iki 2,52 procento bendrojo vidaus produkto dydžio. Siūloma Finansų ministerijai suteikti teisę skolintis Lietuvos Respublikos krašto apsaugos reikmėms finansuoti bei karinio mobilumo ir dvigubos paskirties (karinėms ir civilinėms reikmėms) transporto, karinei ir civilinei

infrastruktūrai, reikalingai priimančiosios šalies paramai užtikrinti, sukurti ir (arba) plėtoti, nes šiuo metu tikslus lėšų poreikis minėtoms reikmėms finansuoti nėra žinomas.

Įstatymo projekto 13 straipsnio 4 dalis patikslinta Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos prašymu, siekiant mažinti suplanuotų lėšų paskirstymo administracinę našą ir nesudaryti sutarčių su savivaldybėmis.

Kartu Įstatymo projekto 13 straipsnyje atlikti nereikšmingi teisinės technikos tikslinimai.

Įstatymo projekto 8 priede, kuriame nurodyti 2024 metais valstybės veiklos srityse siekiami 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane nustatyti pažangos uždaviniai ir stebėsenos rodiklių reikšmės, tikslinami rodikliai viešųjų finansų ir oficialiosios statistikos valstybės veiklos srityje įtraukiant naują stebėsenos rodiklį („Neišnaudoto pridėtinės vertės mokesčio potencialo įvertis“), nes Įstatymo projekto pirmojo teikimo Seimui metu šio rodiklio faktinė, kartu ir siektina, reikšmė dar nebuvo žinoma. Paaiškėjus naujai informacijai tikslinama rodiklio „Valdžios sektoriaus skolos santykis su bendruoju vidaus produktu“ faktinė ir siektina reikšmė. Kartu tikslinami rodiklio „Bendros gynybai skirtos išlaidos, dalis nuo BVP“ 2024 metais siektina reikšmė, atsižvelgiant į 2024 metais gynybai siūlomą skirti asignavimų sumą.

Įstatymo projekte tikslinant valstybės biudžeto 2024 metų pajamų ir asignavimų sumas (Įstatymo projekto 1 ir 2 priedai), tikslinami 2024–2026 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos planuojami asignavimai – teikiamas patobulintas Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl 2024 metų, 2025 metų ir 2026 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos planuojamų rodiklių“ pakeitimo“ projektas.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priėmus Įstatymo projektą, įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai nenumatoma.

7. Galima priimto įstatymo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priėmus Įstatymo projektą, būtų sudarytos palankesnės sąlygos verslui ir jo plėtrai.

8. Įstatymo projekto atitiktis strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti ir kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, kitų galiojančių teisės aktų keisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Įstatymo projekto atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams ir Įstatymo projekto sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projekte neapibrėžiama naujų sąvokų.

11. Įstatymo projekto atitikties Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymo projekto nuostatos neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis, Europos Sąjungos dokumentams.

12. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai ir terminai

Priėmus Įstatymo projektą, Vyriausybė arba jos įgaliota institucija paskirstys asignavimus pagal programas.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Priimto Įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai rekomendacijos ir išvados

Nuomonę dėl Įstatymo projekto pateikė Valstybės kontrolė ir Lietuvos bankas.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Biudžetas“, „asignavimai“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
